

8164

PALOS Y A CASA

COMEDIA EN UN ACTE

ESTRENADA AB ÉXIT EXTRAORDINARI LA NIT DE 23 NOVEMBRE DE 1886,
PER LA COMPAÑIA CATALANA QUE ACTÚA EN LO

TEATRO ROMEA

PER

A. Ferrer y Codina.

Preu 4 rals

BARCELONA.¹⁷

IMPRESA DE LEODEGARIO OBRADORS

TRAVESIA DE SAN RAMÓN, 4

1886

PALOS Y Á CASA

PALOS Y A CASA

COMEDIA EN UN ACTE

ESTRENADA AB ÉXIT EXTRAORDINARI LA NIT DE 23 NOVEMBRE DE 1886,
PER LA COMPAÑIA CATALANA QUE ACTÚA EN LO

TEATRO ROMEA

PER

A. Ferrer y Codina.

BARCELONA.

IMPRESA DE LEODEGARIO OBRADORS

TRAVESIA DE SAN RAMÓN, 4

1886

A mon estimat amic

D. SALVADOR **MIR,**

com á penhora d' afecte

A. Ferrer Codina.

REPARTO.

MATILDE.	<i>D.ª Càrmen Parreño.</i>
RITETA. ,	<i>Sreta. D.ª Concha Palá.</i>
TEODORO.	<i>D. Federico Fuentes.</i>
CÁRLOS.	<i>D. Hermenegildo Goula.</i>
EDUARDO.	<i>D. Ernest Fernandez.</i>
CRIAT.	<i>D. N. Baró.</i>

La escena passa en Barcelona, época actual.
Entenguis per dreta y esguerra la del actor.

Tots los drets de propietat d'aquesta obra perteneixen á son autor. Ningú, sense son permis, podrá traduhirla ni reimprimirla. L'únich que pot autorisar las representacions y cobrar sos drets es lo delegat de obras dramáticas don RAMIRO MONFORT Y ARXER, Basea, 20, sagon, Barcelona.

Queda fet lo dipòsit que marca la lley.

ACTE UNICH.

Sala d'una casa acomodada. Porta d'entrada al foro y dos à cada part.—Primer terme, un sofà.—Al aixecarse el telò, Teodoro y Matilde estan prenent cafè en una tauleta de centro.—Un criat els serveix.—Es de dia.

ESCENA PRIMERA.

MATILDE, TEODORO, CRIAT.

MAT. Teodoro, estás insufrible!....

TEO. Ja, ja. No t'agrada que t'en parli, eh?.... que t'recordi els errors del teu passat.

MAT. Miri. Tregui aixó.

(Al criat y tirant el tobolló ab violencia sobre la taula).

TEO. Eb..... esperat..... Encara no he acabat jo, vés, vés. *(Al criat que s'en va, foro).*

(Matilde se senta en lo sofà).

MAT. Sembla que ho fassis espressament. Esperas las horas de taula per incomodarme sempre.

TEO. Bè tan bè; com qu'estém vis á vis.

MAT. Y aixó jo ho acabarè.

TEO. Quan vulgui.

MAT. Ja vaig dirli antes de casarme qu'havia tingut relacions una vegada.

- TEO. Pero vosté m' va dir que l'has havia tingudàs ab un tinent qu'es diu Pepe Castillo, y en Pepe Castillo jo sè qu'es capitá; ergo: tenim que ja son dos els qu'han tingut relacions ab vosté.
- MAT. Just, y si torna á ascendir y el fan comandant, tindrem ab ell tres personas distintas.....
- TEO. Y un sol tinent verdader.
- MAT. Es molt graciós!
- TEO. Ja m'ho deya la mare. Pero no es pensi que me la trago aquesta escala de graus. Luego he sapigut que van ser tres y no dos els mesos que van durar aquestas relacions. No sent? tres; tres eran, tres, las hijas de Elena, y vosté me'n vol fer una de fondissa.
- MAT. Veurá. No m'hi vaig ficsá.
- TEO. Ja ho crech. Com qu'el temps li debía passar volant.
- MAT. Pot contar.....
- TEO. Y també m'han dit qu'aquet mestre s'ha de fer fer els guants espressos.
- MAT. Qué vol dir?
- TEO. Qu'es molt llarch de dits.
- MAT. M'tè sense cuidado.
- TEO. Donchs á mí sí. Y molt mes ab lo que fá sempre que m'veu. M' comensa á mirar posantse á riurer com si li fessin passigollas, tant, qu'aquet dia va tenir qu'apoyarse contra un arbre de la Rambla apretantse el ventre y cayentli las llágrimas del gust ab que reya.
- MAT. Ja conta el mes just?
- TEO. Sí, no n'hi puch treurer res.
- MAT. Senyal que li deu fer gracia.
- TEO. Donchs á mi ell me'n fá molt poca. Vosté ja ho deu saber de qué riu.
- MAT. Val mes que no li contesti. Li dech parlar may del regiment de novias que vá tenir vosté avans de casarse ab mí.
- TEO. Es molt distint. Yo soch home.
- MAT. Y qu'ha de ser vosté home:....
- TEO. Ah! no?
- MAT. Y en fí; no m'fastidihi mes.
- TEO. No ho sè quí es el fastidiat.

- MAT. No deixarà el café per xó.
- TEO. Quina culpa hi té?
- MAT. Y ara li dich. El dia que m'torni á parlar d'aquet ditzòs Pepe Castillo, me'n vaig y el deixo ab la paraula á la boca.
- TEO. Donchs per qué ha de riurer quan me veu?
- MAT. Preguntilhi.
- TEO. Ja ho haguera fet si l'haguès trovat algun dia vestit de paisá.
- MAT. Y l'uniforme el detura?
- TEO. Lo que'm detura es la mitja cana que dú penjada en el cinturón.
- MAT. Que li fá pór?
- TEO. A mi no m'fa por ningú, ho sap? Lo que jo no vuy es escandol.
- MAT. Ni que l'duguin á la casa de socorro.
- TEO. Ah! tampoch, tampoch.
- MAT. Allí ray que l'curarían de franch.
- TEO. Gracias d'aquets favors.
- MAT. No..... ja obeheix bè els preceptes que li va llegir en el camaril de la Mercé el capellá qu'ens vá casar fá tres mesos. Es veu que se l'escoltava ab molt interés.
- TEO. Pòch mes ó menos ab el mateix ab que ell m'ho esplicava. Qui sap ahont teníam el cap tan ell com jo en aquells moments.
- MAT. Poca solta!....
- TEO. Miri que l'café se l' hi refreda.
- MAT. Béguisel vosté.
- TEO. No hi ha inconvenient, pero si agafo una irritació vosté en tindrà la culpa. (*Prenent la seva tassa*).
- MAT. Per xo ho deu haber fet.
- TEO. Veus? aixó bè es insultar?
- MAT. Ja.....
- TEO. Creho. Oh! y no hi ha res tant dolent com una passió de son.
- MAT. Quins chascos donan aixó dels casaments. Tants mals informes qu'es daban del marit de la Riteta y ha sortit un marit modelo.
- En cambi vosté á qui tothom alavava, ha eixit un déspota.
- TEO. Ens prenguessiu á taix.
- MAT. Quins debian ser els que l'aplaudían.....
- TEO. La clack, dona.

- MAT. Yo hagués cregut á la mare.....
TEO. El tinent ja ho haguera fet millor.
MAT. Fássim el favor, sino me'n vaig. (*Aixecantse*).
TEO. Paso redoblado.... arrr

ESCENA II

MATEIXOS. CÁRLOS.

(*Foro, leví'a cruzada y sombrero de copa*).

- CAR. Ya hi som? Sempre tinch de trovarvos disputant.
MAT. Ja ho pot dir!
CAR. Prou la farás morir mártir! Qué tal Matildeta? (*Dantli la mà*).
TEO. Així, donali alas.
MAT. No las necesito.
TEO. D'aixó m'queixo. Mira, ara per mor d'ella m'haig de clavar dugas tasses de café, vés si m'pot ser gayre saludable.
MAT. Es graciós, oy?
CAR. Noy, no sè com hi sabs viurer aixis. (*Sentantse al sofà*). Yo m'moriria ab quatre dias. Si veyas á casa, alló es un cel.
TEO. Ditxós de tú.
CAR. Y aixó que ja fá quatre mesos que som casats y vosaltres solsament tres.
MAT. Quina diferencia hi ha de vosté á n'ell.....
Prou que m'ho diu la Riteta.
CAR. Ah! sí noy, sí. No visch mes que per ella
No veig mes que á n'ella, ni penso mes que ab ella.
TEO. Digas que tot ho fas ab ella.
CAR. Tot, noy, tot.
TEO. Deus haber mudat com els passarèlles.
Avants no erats pas aixis.....
CAR. Ja veurás, som casats. Si surto tres cops al dia, els dos es ab ella.
MAT. Nosaltres no sortim may.
TEO. Aixís no puja tant el compte del sabaté.
MAT. No sent quinas contestacions?
CAR. Noy, vas malament, creume. Mira que el ditxo ho diu: l'home fa la dona. Jo que ho he comprés aixís, faig tots los possibles per ser un gran marit perque ella siga una gran esposa, y la societat m'respectará y

m'respectará la familia y demá quan el meu cos descansi de las fatigas de la vida, pot ser senti rodar una llágrima de dol sobre el mármol de la meva tomba.

TEO. Tot m'has enternit.

Que no ploras? Matilde.

MAT. Deixil dir, deixil dir.

CAR. Jo penso d'aquesta manera.

Ara tú fès lo que vulgas.

Mira, ara m'passará á buscar la Riteta per anar tots dos á missa.

TEO. Y li durás portar el llibre? á tall de perdi-guer!

MAT. No veus? Jo may ho he pogut lograr. Deu tenir por que l'Iglesia li caigui á sobre.

TEO. Sí, perque fora la primera..... vés la cúpula de la de Sant Andreu si ho vá mirar que hi haguès gent a sòta.

Pero tú á l'iglesia? Si de solter may hi ha-vías anat,....

CAR. Tant com may...

TEO. Treu els enterros y el dia que't van bateijar y ja m'dirás qué t' queda.

CAR. Donchs ara, veus? No sé, hi vaig ab gust... M'agrada aixís el dematí sentir aquella olor d'incéns... .

TEO. Ah! l'olor meva predilecta del dematí es la de las costellas á la graella. En fi..... ja hem esmorsat..... vaja titona..... (*Fent una carícia á Matilde. Toca el timbre y surt el criat que desfá la tau'a*).

MAT. F ssim el favor..... No estich per tonterías.

CAR. Aixís, home

TEO. Es qu'encara que disputém l'estimo tant com tú á la teva.

MAT. Prou.....

CAR. Calla, no blasfemis. (Y es fa tart) (convé qu' allunyis á la teva dona: hem de parlar.....

TEO. (Ah! bueno..... Aixó ray.....)

Donchs figurat qu'aquesta..... Tú ja co-neixías á Pepe Castillo?

MAT. Dispensi, Cárlos, quan siga aquí la Riteta ja tornaré. (*Vise foro*).

CAR. Pero.....

TEO. Escolti..... cá. ... no tingas por.

ESCENA III

TEODORO, CÁRLOS

TEO. Apa, ja pots comensar.

CAR. Noy qu'está bè..... ¿quí es aquet Pepe Castillo que el seu nom sol fa fuïjir á las donas?

TEO. Ja t'ho explicaré un altre dia.

CAR. Bueno, donchs. M'has de treurer d'un compromís. Estich ab un grave apuro.

TEO. Ya ho sabs. Disposa, ahir vaig cobrar deu mil pesetas que no sé que ferne. ¿N'tens prou?

CAR. No es tracta de diners. Es tracta d'una cosa mes delicada... Es tracta de la ditxa de casa meva imminentment amenassada.

TEO. Qué dius!

CAR. Tu ja sabs que estich mol enamorat de la Riteta á pesar de ser la meva dona?

TEO. Naturalment.

CAR. Que l'adoro; m'va dur un regular dot. ...

TEO. Naturalment.

CAR. Donchs á pesar d'aixó, l'enganyo.

TEO. Naturalment..... vuy dir que aixó no está ben fet. (*cribant.*)

CAR. No cridis.

TEO. Pero, tú! tú qu'ara mateix m'volías dar lliçons de moral!....

CAR. Y no m'has vist la cara mentres ho feya? Si debía estar mes roig qu'un perdigót. Jo tinch bons sentiments.

TEO. Y alló de la llágrima sobre la tomba?

CAR. Romansos, home, romansos. Oy qu'estich per tombas... Pero, veurás, s'han de saber guardar las formas No caldría sino que després de tot, encara en fès alarde... No soch tan infame.

TEO. Pero home! enganyar á la teva esposa als quatre mesos de casats.

CAR. Tens rahó.....havia d'esperar un chich mes; ho reconech..... pero las circunstancias, millor dit las goteras, van adelantar los aconteixements.

TEO. Las goteras?

CAR. Ya sabs que jo tinch una casa al carrer del Bou. Donchs un dia se'm presenta á llogar el quart pis una xicota, quina xicota! el meu tipo.. .. ja el sabs..... revingudeta..... ben capsada!..... color sofért..... y un nassét arremangat d'aquells que l'empresa del gas els paga tan bè per vuscar escapes. Y noy! á pesar d'aixó vaig ser un héroe..... Feya tres horas qu'era casat y com comprendrás, no estava decoròs que fés á la meva dona aquell regalo de boda.

TEO. Oh! y tú, qu'ab aixó hi ets tan tocat y posat.

CAR. Per xo mateix. Pero al cap de quince dias li dona la gana de plourer y rebo un recado que hi vagi per mirarme las goteras Ja'm vaig veurer perdut. Vaig tenir qu'anarhi .. quin canari mes car! noy... . Encara 'm sembla que la veig.... És cusidora de blanch y estava fent calsutets..... Jo quan veig una dona guapa fent aquesta feyna, m'fa l'efecte que li va fer á n'el Faust la vista de Margarita ab la filosa.

TEO. Y li vas cantar el Salve di mora?

CAR. Com que no sè aquesta ária li vaig fer fer calsutets. Pero molts calsutets. En vols? T'els daré barato.

TEO. No. Estica molt bè de roba blanca.

CAR. Primer vaig dirli que m'agradava tenirne en gran número, pero van ser tants, que després vaig tenir que anyadirli que tenia una botiga de confecció en el Poble Sech. Luego un magatsém á la Tapinería y mes tart que feya esportacions á Filipinas.

TEO. Ja tens ventura qu'es un article que no passa de moda. Pero en fi, Cárlos, pensa que aixó no ho pots fer. Calcula que si la Rite-ta hò sabia tindria un gran disgust. Has de deixar aquesta dona.

CAR. Ja ho has dit. Deixar á una dona es mes difícil que deixar á un gos que l'tinguis de cadèll Ya m'ho he proposat fa vuit dias, pero mira la carta que he rebut avuy.

(*Dantli una carta*).

TEO (*Llegint*). «Cárlos: si an'es de las doce del dia de ahoy no has venido en casa mia, lo hi diré todo á la tuya esposa.» Y esposa ab h.

CAR. Sí, es molt forta en gramática.

TEO. «Fanny» El nom m'agrada.

CAR. Qué t'sembla?

TEO. Que tens mala pesa al taler.

CAR. Ja veus que m'hi portat com un home. Es cert que vaig faltar, pero antes que la dona n'haguès esmènt, m'he retirat. com qui diu: he fet palos y á casa, qu'ab aixó casi no es pert cap partida.

TEO. Sí, pero si ella parla ab la teva dona t'els fá tots y perts la mesa.

CAR. Sería molta chamba; aquí lo que s'hauria de fer, es veurer si se li pot mullar el taco; y qu'espihi Y per fer aixó contava ab tú

TEO. Ab mí?

CAR. Que l'anessis á veurer.

TEO. Que jo? ah! no! .. demana tot lo que vulguis menos aixó Si la Matilde ho sabia... oh! y ab el genit que tè

CAR. No sè com ho ha de saber y després que sempre estich jo aquí per vindicarte Pensa que si aquesta dona parla ab la Riteta .. Vaja, Teodoro, demá jo ho faré per tú

TEO. Ya t'en responch que no

CAR. No ho diguis, home, no ho diguis. Tot-hom te un'hora tonta. Ho farás? eh?

TEO. Veyam si al ultim jo hauré de pagar la casa

CAR. No sè com

TEO. Jo tampoch En fi ... qu'haig de fer?

CAR. Ay! Teodoro! tú serás el meu salvador.

TEO. Mentres no'n surti cruxificat.

CAR. No tingas por, mira, ja sabs hont tinch la casa Te n'hi vas, pero desseguida perque es tart Aquí tens aquet brassalét.

TEO. Noy, aixó val molts diners Hi ha el seu nom: Fanny

CAR. Es de can'Masrriera Li vaig dir qu'era per pagar una prometensa á la Bonanova.

TEO. Malaguanyat per ella

CAR. Qué vols fer? No vuy quedari en descubeit. Ah! demanali el bastó ab puño d'or que m'hi vaig descuidar l'ultim dia que vaig ser'hi.

TEO. Bé, y qué li haig de dir?

CAR. Fesli comprendre el meu estat Digali que

la meva dona sospita y que mes enllá miraré de veurer de tornarho á arreglar

TEO. Y si li diguès que t'havias mort de repent? Que no t'agradaría?

CAR. Home, no. No m'agradan aquestas bromas.

TEO. Bueno, bueno, ho farè com ho dius

CAR. Com podrè pagarte .. ?

TEO. Fuig, home, fuig Som amichs ó no? Veurás que l' desarè mentres tant.....

(S' dirigueix primer terme esquerra . entra y torna á sortir. Carlos seguint lo fins á la porta)

CAR. Vés que no t'el trovin.

TEO. No tingas por. *(Entra)*.

CAR. Vols dir qu'estará segur? Mira que val mii pessetas.

TEO. *(Sortint)* No hi ha por. Ep..... cas d'esqueixarse la grua. tú.....

CAR. Qué som nens? Calla que torna la Matilde Donchs, si senyor!.... Aixó no has de fer... *(Cridant)*.

No te la mereixes una esposa com ella.

TEO. Qu'enrahonas?

CAR. *(Dissimula home)*.. ..

TEO. Bé, pero.....

CAR. Ets un infame! Hi tornarás may mes? *(Digas que no)*.

ESCENA IV

MATEIXOS, MATILDE, LUEGO RITETA

MAT Aixís, aixís. Pero tot es inútil.

CAR. No, ja m'ha promés que d'aquí en devant será tot un altre.

TEO. *(Noy, tens molta barra)*

MAT. He vingut perque he vist pujar á la Riteta.

CAR. Ella! ah! abont es?

(Dirijintse á la porta deressa).

MAT. *(A Teodoro)*. Aprén. aprén

TEO. Massa qu'aprénch

(Riteta, foro).

CAR. *(Abrasant/a)* Prenda meva!

RIT. Ja soch aquí. Que tal noys?

MAT. Ja ho veus

RIT. Que no veniu á missa?

MAT. Qui? aquet?

- CAR. Es un juheu.
TEO. (Que n' tens poca de vergonya).
MAT. Yo hi he anat á la de déu, sola.
RIT. Ah! dolènt! aprenhui de'n Cárlos que es desviu per mi.
TEO. Prou que ho sè, per molts anys.
RIT. Ara ha estat prop d'un mes sense venir á dormir á casa per despachar uns asuntos molt importants que diu que tè á la oficina y á pesar d'aixó sempre acompanyant-me de dia per tot.
MAT. Eh? qué tal?
TEO. Vols callar.....
CAR. Ja sabs que per tú..... (Veste á vestir qu'es tart. *(A Teodoro)*).
MAT. Seu una mica. *(á Riteta.)*
(Van á seure al sofà).
RIT. Que no'ns escapi la missa, están per caurer las dotse.
TEO. Vols dir que'm posi d'etiqueta?
CAR. Sí, aixís li farás mes efecte. Ella se'n paga molt del vestit. Posat guants y sombrero de copa.
TEO. No'n porto pas d'altre; hi trovo economia. Quan passa de moda me'n compro un altre de nou.
CAR. Vés.
TEO. No mes la corbata y el chaqué, ara venía d'una junta.
CAR. Bueno, donchs.
TEO. Que no m'vegin.
(Vase segon terme esquerra).

ESCENA V

MATEIXOS MENOS TEODORO

- CAR. *(A Matilde)*. Que ja li ha dut el palco de Romea, l'Eduardo?
MAT. No, que ja ha arribat?
RIT. Tens rahó que no ho sabías. Ja fá una setmana. Es molt guapo.
CAR. Pero enrahona per vuit. Y aixó de guapo.....
RIT. Gelòs. *(Rient)*.
CAR. Els cusins de las esposas, sempre son guapos.

- RIT. Tonto! Enrahonar, si, noya, fá mal de cap.
MAT. Quina enveja us tinch. Y digam, ¿No fora fácil conseguirne un altre de pa co? Vindrían las Camps.
RIT. Jo crech que sí, digau á l' Eduardo quan vinga.
MAT. Es que ho hauría de saber aviat.
RIT. Jo estranyo que ja no haja vingut.
CAR. Ha sortit avans que nosaltres.
RIT. No crech que tardi. Ja sabs qu'es estreno?
MAT. Ah! sí? Millor. Jo m'moro p'els estrenos; sobre tot si fan fiasco.
RIT. Y jo.
CAR. Noya, no serém á temps á missa.
RIT. Ay! tens rahò. (*Aixecantse*).
MAT. Veniu á dinar.
RIT. Qué t' sembla? (*A Carlos*).
CAR. Molt bè. (*Aixís sabrà mes prompte el resultat*).
RIT. Y en Teodoro?
MAT. Que desatent! No'n fassis cás.
CAR. No, ca; ha dit qu'anava á escriurer unas cartas.
MAT. Unas cartas! Algun tráfech. No sè á qui ha d'escriurer..... (*Enfadada*).
CAR. (Qué hi fet, ara?)
MAT. Ja ho sabrà.
CAR. Ja'm recorda. No tingui recel. Al corredor.
MAT. Que el coneixeu poch.....
RIT. Donchs saludal de part nostra. Hasta luego.
CAR. Matildeta.....
MAT. Adiòs, Carlos. Digueu forssa Pares nostres.
CAR. Ja ho farém.
(*ls acompanya hasta la porta*).

ESCENA VI

MATILDE, LUEGO TEODORO

- MAT. Ara vaig á veurer á qui escriu. Es natural, ha aprofitat aquesta estoneta. Si es mes clar que l'aygua; aquets gelos son finjits, ho fá per dissimular..... eh!
(*Teodoro molt elegant, deixa el sombrero sobre lo taula y s'acaba de posar els guants*).

- Ay! ay! qu'hem de sortir ?
- TEO. Eh?
- MAT. Que si hem de sortir?
- TEO. Ah! sí. Com qu'encara n'hi ha per estona del dinar, me'n vaig á fumar un cigarro al parque.
- MAT. Y per anar á fumar un cigarro al parque et posas guants de color de perla?
- TEO. Pot ser n'hi fumaré dos.
- MAT. Ja. ¿Y podría fer el favor de dirme qué son aquestas cartas qu'ara m'ha dit en Càrlos?
- TEO. (Qué s'ha embolicat, aquell?) Jo?
- MAT. No m'ho negui.
- TEO. (No sè perque no m'ha advertit.....) Ah! sí, per fer el tresillo en el palco. Las altras eran vellas.
- MAT. Què es vol burlar de mí?
- TEO. (*Enfadat*). Bè, bè, qué m'vens á esplicar donchs de las cartas?....
- MAT. Ya sabré á quí las ha escritas!
- TEO. Veurás. Es fá tart y no tindria temps de fumar.
- MAT. Es dir que 't vols riurer de mí?
- TEO. Aixó.
- MAT. Ja.
(*Toca un timbre*).
- TEO. (*Agafant el sombrero*). Bueno, donchs.....
- MAT. No, esperis. (*Al criat que surt*) A la cambra que li dongui el meu sombrero.
- TEO. Qué vas á sortir també?
- MAT. Ab tú. Y d'avuy en devant no surtirás de casa que no vagis ab mí.
- TEO. Bé, pero comensém demá.
- MAT. Ah! demá? qué tal!
- TEO. Aquesta tarde, vaja.
- MAT. Ara, ara. (*El criat ab el sombrero*).
- TEO. Pero, escolta. (Y estan per caurer las dotse).
- MAT. No escolto res . ja pots comensar á caminar.
- TEO. (Ay la mare!)
- MAT. Qué fem?
- TEO. Haig d'anar á probarme un pantalon
- MAT. Aixís veurè si l'está bè.
- TEO. Y á comprar puros.
- MAT. Jo t'els triarè.
- TEO. (*Cremat*). Y á clavarme un tiro.
- MAT. Yo t' carregaré la pistola.

- TEO. En no sortint..... aixó ray. (*Sentant'se*).
- MAT. Ya pots ben dirho. (*Fent lo mateix*).
- TEO. (Ja t'en faré anar jo). Donchs si senyor. En Pepe Castillo.....
- MAT. No, si no'm mourè.
- TEO. Com era tant llarch de dits.....
(*Prenentli el sombrero y anant'sen primer terme esquerra*).
- MAT. Vagi enrahonant sol.
- TEO. Ep! qué fás?
- MAT. Ara ja l'deixo anar.

ESCENA VII

TEODORO, LUEGO CRIAT, DESPRÉS EDUARDO

- TEO. Ara si que m'ha mort. Com surto sense sombrero? Vet aquí els inconvenients de no tenirne mes qu'un. Y es va fent tart. Y jo que li he promés..... Pobre xicot! Tan tranquil que deu estar ensuñant l'olor del incens creyentme en el carrer del Bou y el mes calènt es..... el sombrero.
(*Mirant el relotje*).
- . Las dotse! ay valgam Deu! Ja está el cartutxo de dinamita á punt d'estallar Pobre Cárlos! Es capás de no mirarme mes la cara y ab rahò. (*Criat*).
- CRI. Un senyor demana á doña Matilde.
- TEO. Que passi..... Será l' Eduardo. ... A mí m' agafará algo.
(*Eduardo ab sobretodo y sombrero de copa*).
- EDU. Doña Matilde Subirachs?
- TEO. Vosté deu ser l'Eduardo?
- EDU. Servidor de vosté. Ab qué m'ha conegut? Ab el tirat de la cara? M'hi semblo molt á la Riteta. Particularment ab els ulls, si ho repara bè. Vosté deu ser el marit de doña Matilde; l'hi conegut desseguida. La Riteta 'm va dir; es un senyor desnarit, ey dispensi, pero soch franch. Ah! li portava el palco; será igual que l'doni á vosté. Demá me'n torno á Madrid, si vol rés? Hi estich molt relacionat. Jo aquí hont me veu.....
- *TEO. Esperis .. Que'n tè per molt d'enrahonar?

- EDU. Ay, ay.....
- TEO. Li dich porque ara sortirà la senyora y podrà acabarli de contar. Yo m'haig d'arriivar al carrer del Bou y tornu. Fassim el favor de deixarme el sombrero. Encara el trovarè aquí. (*Prenentli*).
- EDU. Ab molt gust, pero pot ser no li vinga bé. Yo tinch el cap molt grós, sab per qué? Jo li explicarè.
- TEO. No, no, no m'ho espliqui. Jo també li tinch, veu? bè, sí, un shiquet gran.
(*Entrantli fins à las orelas*).
- EDU. D'aixó en diu un shiquet?
- TEO. Pero vosté no te cap, vosté te un montgonflier. Ja hi posarè tres ó quatre diaris. Segui.
- EDU. No me'l fassi mal bè.
- TEO. No tinga por.
(*Toca el timbre*).
Ara sortirà la Matilde. Hasta luego. (S'ha salvat la pátria). (*Vase foro*).
- EDU. Es particular. En fi, no crech que perdi el meu sombrero, sería molt sensible, ara l'acabo de comprar.
(*Matilde primer terme esquerra*).

ESCENA VIII

MATILDE, EDUARDO

- EDU. Senyora! Eduardo Serra, per servirla.
- MAT. Ah! vosté? prengui asiento.
- EDU. No m'ha conegut? Sin embargo dihuen que m'assemblo molt á la Riteta.... Tot aixó de prop del nas sento á dir que es igual... Pero veurá. No tot-hom es fisonomista. Li portaba el palco que m'ha encarregat la meva cosina.
- MAT. (Es un tipo). Gracias, y diguim Fora fácil conseguirne un altre? Tinch unas amigas que vindrían.
- EDU. Puch probarho. Penso que sí.
- MAT. Si'm fés aquest obsequi.
- EDU. Prou, ay, prou. Ab molt gust, vol callar?
- MAT. Es que ho hauría de saber aviat.
- EDU. El temps d'anar y venir. (*Pausa*).

- MAT. (Pero no es mou). Vaya, vaya. Con qué vos-
té es el cusí de la Riteta?
- EDU. Sí, senyora. Y com no tinch pare ni mare,
que van morir molt joves, m'hi estat casi
sempre á casa d'ella. El papá era mut.
- MAT. Ya es coneix.
- EDU. Vol que li espliqui de qué van morir el papá
y la mamá?
- MAT. Un altre día. (Que pesat) Ara voldria qu'
anès p'el palco.
- EDU. Ah! com vulgui .. Vaya vaya... Fa fresqueta
avuy.
- MAT. Bastant, jo he surtit fins á San Jaume y el
vent me molestava.
- EDU. Jo sè tota la vida de San Jaume. Vaya...
vaya...
- MAT. Y quan ho podrè saber del palco?
- EDU. Oh! desseguida.
- MAT. Perque no es comprometin á anar á cap
altre puesto.
- EDU. Es clar.
- (Pausa.)
- MAT. (Sembla encantát.) Donchs quan vulga.
(Aixecantse.)
- EDU. Oh! espero el sombrero.
- MAT. Hont l' ha deixat?
- EDU. El seu señor me l' ha demanat per arribarse
crech fins al carrer del Bou.
- MAT. Oh! infame!... ja comprench.) Esperis.
(Entra primer terme esquerra)
- EDU. Qué son totas aqueixas maniobras? Veyam
si al últim el meu barret pendrá mal.....
- MAT. (Sortint.) Tingui. Fassi el favor de posarse
aquet.
- EDU. Pero.....
- MAT. Dispensi, pero es necessari. El temps apre-
mia, y la Riteta ja m' dispensará la fran-
quesa que m' prenh ab vosté.
- EDU. Oh! aquet barret m' será petit.
- MAT. No hi fá rés. Fiquisel.
- EDU. Pero no veu que no m' entra?
- MAT. Romea ja es á la vora.
- EDU. Pero repari..... tinga..... cá.....
(Ensenyantli que no li entra.)
- MAT. (Apretantli) Apreti. No tinga por de ferlo
mal bè.

- EDU. Si, ja pot apretar.
MAT. Dúguil á la mà.
EDT. Calculi que som al mes de Jener.
MAT. Si hi anirà ab una correguda. Passi per aquí qu' adelantarà camí.
(*Primer terme drela.*)
EDU. Y si m'encostipo?
MAT. No tinga por.
EDU. Esperis. Vol que li conti lo que'm va passar una vegada ab un encostipat?
MAT. Quan torni, home. . siga amable.
EDU. Oh! desseguida haguera estat llest. Bueno, - bueno, hasta luego.

ESCENA IX

MATILDE. LUEGO TEODORO

- Ay gracia á Deu! Ara el senyor Teodoro. Ah! sí, jo demano el divorci. Ja no es pot ar- rivar á mes. Aquet cinisme no l'haguera cregut may en ell. Escamotexar un som- brero á una visita per acudir á una cita infame. Vil! canalla! mal espós! brétol!
(*Teodoro. foro.*)
TEO. (Ab qui se las héu ara aquesta? Quina pega! m'he dexat l' estutx).
MAT. Ah! tú ets? Dígam. D'hont vens?
TEO. De Roma. Que no veus que no he tingut temps d'anar en lloch?
MAT. Y aquet sombrero?
TEO. L'Eduardo m'ha dit si li volia guardar. y com tu m'has près el meu...
MAT. Vinga aquet sombrero.
TEO. Donam l'altre.
MAT. Ell el porta.
TEO. Y ahont es?
MAT. Al carrer.
TEO. Ay! valgam la mare de Deu! me'l reventarà.
MAT. Deixemlos estar els barrets. Que no ha tro- vat l'individua qu'ha tornat tan aviat?
TEO. No. Quina individua? Si vinch á buscar la petaca que me l'he dexada.
(*Dirijintse primer terme esquerra.*)
MAT. No la vagis á buscar. Tè, jo la tinch. Pero no hi trovarás cigarros.
(*Entregantli l'estuch.*)

- TEO. (Adiós). Ah! sí. (*Obrintlo*). (No hi ha rés).
- MAT. Jo me'ls he fumat.
- TEO. (Va, va, que'n compri un altre). Mira, rés, m'has privat de ferte una sorpresa. El brassalet era per tú.
- MAT. Per mí?
- TEO. T'ho juro.
- MAT. Desde quan m'dich Fanny?
- TEO. (Batua l'olla!) Fanny? ah! sí, el nom del fabricant. Fanny, es vritat.
- MAT. Y Recuerdo.. ¿qué vol dir?
- CAR. Recuerdo? Sí... Recuerdo, pues... es l apellido. D Fanny Recuerdo...
- MAT. Que's pensa que vinch del hort?
- TEO. És dir que no ho creus?
- MAT. El qu'es vosté un infame! un vil!
- TEO. (Ya s'hi torna á posar).
- MAT. Aquí te el brassalet. Pot portarli. Ya li deixo anar.
- TEO. De debó? Desseguit torno.
- MAT, S'ha vist mes descaro! assessino! Jo que tant l'estimava!... (*Plorant*).
- TEO. (Ya tenim el xáfech á sobre).
- MAT. Y ho diré el papá.
- TEO. (Aixó está als últims).
- MAT. Y demanaré el divorci.
- TEO. Qué dius ara?
- MAT. Y t'deixaré y n'estimaré un'altre.
- TEO. No juguém.
- MAT. Deu ser molt maca aquesta Fanny. ...?
- TEO. Y qué se jo! si no l'hi vista may.
- MAT. S'ha vist mes hipocresía? Jo agafaré un treball.
- TEO. Ah! no, hasta aquí hem arriuat Matilde, Matilde meva!
- MAT. No'm toqui El cap m'roda.
- TEO. M'promets no dir rés á ningú?
- MAT. A tot-hom ho diré. Ho faré posar als diaris.
- TEO. Pero escolta Es cert, si, t'ho confeso Yo había d'anar á casa d'aquesta Fanny. Aquet brassalet era per ella.
- MAT. Y m'ho confesa .. Ay!
- TEO. Matilde!
- MAT. Jo'm moro. (*Cau desmayada*).
- TEO. Quan jo he dit que pagaría la casa .. Matilde! si... per márfegas.

ESCENA X

TEODORO. CÁRLOS, LUEGO RITETA

CAR. Qué hi há?

TEO. L'equinoccio! El diluvio universal! la fi del mon!

CAR. Qué té? qu'has vist á aquella?

TEO. Mira sense veurerla, ves si hi arrivo á anar.

CAR. Si qu'estém bè. Y qué hi ha hagut?

TEO. No m'amohinis ara

CAR. No será res. Un bahido.

TEO. Els resultats de la teva Fanny. (*Ventantlla*).

CAR. No cridis que la meva dona puja No hem sigut á temps á misa. Segueix fent la comedia.

TEO: M'agrada la teva tranquilitat.

CAR. Yo bé ho faria per tú... Té, fesli oloar el meu mucadó que hi ha mesch. Pensas qu'es moriré? Las donas tenen set vidas, com els gats Ja sento á la Riteta, sobre tot no'm perdis. Al últim la vritat sempre llú, home. (*Riteta, foro*).

TEO (*Cridant á Matilde*)

Fanny ay, Matilde. (Ni sé lo que 'm dich).

RIT. Qué hi há? qu'es aixó? Matilde!

CAR. Que vols que siga, un disgust d'aquet

RIT. Ya es vell aquet quento

TEO (*Home, Cárlos!*)

CAR. (Bé t'haig de fer el segon)...

MAT Ay!

RIT. Ya li passa.

CAR. Ya ho sabia que li pasaria.

MAT. Y que'n soch de desgraciada.

RIT. Sosegat.

TEO. (*Matilde, disimula*). Cá..... rés..... que s'ens ha mort el lloro. (*Ja ho sabrás tot*).

MAT. Encara diu que disimuli!

RIT. Pero al fí, qu'es?

MAT. Que tè una querida.

RIT. Jesús!

TEO. Yo!

CAR. (*Digas que sí, que't costa?*) Bé, veurás. La tenia, pero ja l'ha deixada.

- TEO. Ni la tinch, ni l'hi tinguda may.
CAR. (Home, no ho neguis, qu'aixó m'perjudica.)
TEO. (M'agrades).
MAT. Mira aquet brassalet.
CAR. L' brassalet (Qué dimoni has fet?)
TEO. No es meu. Vols que'l llenzi?
CAR. Tú!.... No sigas bárbaro! Un brassalet de diamants! Yo t'el compro. Té, Riteta; te'l regalo. Ya ho trovarém ab tú.
MAT. D'aixó en dich marits.
TEO. (Y haber de callar).....
RIT. No l'vuy, diu, á Fanny.
CAR. Prenlo, dona.
RIT. Té; quedatal tú Matilde.
CAR. No. Ni l'una ni l'altre, basta qu'anés destinat á aquella donota. Yo li duré. Faré el sacrifici de durli.
RIT. Sí, Cárlos, ab tu ja hi tinch confiança.
TEO. (Bleda!)
MAT. Y vosté ab mí ja ha acabat. Vosaltres m'acompanyareu á casa els mes papás. (*Matilde y Riteta parlan baix*).
TEO. Ya veus Cárlos, que aixó no pot seguir).
CAR. Sí, home, que pot.
TEO. Que vaij á cantarho tot.
CAR. Que'ts boix? devant de la meva dona?
TEO. Qué no estich jo devant de la meva?
MAT. No'm convencerás, vuy el divorci. (*A Riteta*).
CAR. Demaneulo no mes que per dos anys.
TEO. Cárlos!
CAR. Si dos anys son passats desseguida.)
RIT. Mira Matilde qu'aixó no(t farà gayre favor.
CAR. Ah, no, Matilde, no n'hi farà gayre. (Veus, home, si t'ho porto bè?)
TEO. Gracias.
MAT. Tant se m'en dona.
RIT. Teodoro. Ens jura formalment no veurer may mes á aquesta dona?
CAR. Jurau.
TEO. Pero si no li vista may.
MAT. No sent Cárlos?
CAR. Vamos, Teodoro, no'ns fassas combregar ab rodas de molí.
TEO. Cárlos, Cárlos, Cárlos y Cárlos.
RIT. Vinga aquet brassalet.

- CAR. (Qué voldrà fer aquesta ara?)
RIT. Tè, Matilde. T'en fás treurer els diamants y t'en fas fer un altre joya.
TEO. (Yo no t'el pago).
CAR. (Vaya una pensada!)
MAT. No'l vuy. Estich resolta. Acompanyeume á casa. Dònguim el brás, Cárlos.
CAR. Sí, sí, aném. (*Dantli el bras*).
TEO. Ca, barret. (*Agafantli l'altre*).
MAT. Deixim anar. No hi té cap dret vosté ab mí.
TEO. Vuy parlar clar.
MAT. Home, fássil deixar anar. (*á Cárlos.*)
CAR. Deixala anar, fes el favor.
RIT. Pero quin escandol.....!
TEO. Cárlos, jo no aguanto mes.
CAR. Ya té la tornaré, home!) (*Eduardo. foro*).
RIT. L'Eduardo! Dissimulém. (*Despartintlos*).

ESCENA XI

MATEIXOS, EDUARDO

- EDU. Doña Matilde, aquí té el palco. Ah! son aquí? Fassi el favor del meu sombrero. (*Trayent papers de dintre*).
Tingui el seu. Hi ha un magatsém de paper aquí dintre.
CAR. Qu'es aquet cambi de barrets?
EDU. Que m'han ben encostipat. Ah! Cárlos, hi trovat á n' Masrriera y m'ha dit que no diguesses á ningú el preu del brassalet, que t'el và dar perque erats tú. Un altre dia els diré de qué'l conech á n'en Masrriera.
CAR. D'hont surt aquet ara?
RIT. Qué!
TEO. (Ya s'asserena, gracia á Deu).
RIT. Qué vol dir aixó?
CAR. Y encara no ho compreneu? que vaig comprarlo per encarrech d'aquet.
MAT. Ya ho he comprés desseguida.
TEO. Donchs ho has comprés malament.
CAR. Aguanta un shiquet mes home, ja estás cansat?)

- TEO. Prou y prou. Aquet brásset es de'n Cárlos.
EDU. Es clar que ho es.
CAR. No'l cregueu pas.
EDU. Ah! y té aquet bastó. L'han enviat de part de una señora Fanny que diu que t'el vas descuidar á casa seva.
(*Estupefaceió general. Carlòs cau en brassos de Teodoro*).
CAR. (Ara sí). ¿Quan me'n faij?
RIT. Pobre Teodoro? Un hora qu'es deixa calumniar per evitarme un disgust.
MAT. Pero.....
TEO. (Ara aixó ja va sol).
CAR. Quina partida! Trenta á cap!
RIT. Tranquilisat. Matilde, aquí hi ha una dona enganyada, sí, pero aquexa dona soch jo.
MAT. Tú!..... en Cárlos!
EDU. A jo saber,....
CAR. Fuig, home fuig. Vet aquí el qu'es jugar ab xambons. Riteta, es vritat. Yo soch el culpable. Dònam el cástich que vulgas. Pero si habia faltat, consti, que sense tu sabero habia tornat á bon camí. Aquesta carta y en Teodoro podan acreditarho.
TEO. Es vritat El cástich no fora oportú. Ha fet palos y á casa, y al que fá aquesta jugada no se li tira.
MAT. Teodoro! perdonam.
TEO. Con tal que'n Cárlos també siga perdonat.
RIT. Reincidirás?
CAR. Oh! no; t'ho juro.
EDU. Volen qu'els conti un cas que'm vá passar igual á aquet?
TOTS. No, home, no.....
CAR. No xiulin per despedida, si no haurè fet taula rasa.
TEO. Ja han vist qu'ab « Palos y á Casa » es pot perdre la partida.

FÍ,

OBRAS CATALANAS Y BILINGÜES

de D. A. Ferrer Codina

Las Reliquias d'una mare.. . . .	Drama	3	actes.
Lo gat de mar.	»	4	»
Un jefe de la Coronela.	»	3	»
Lo pagés de L'Ampurdá.. . . .	»	3	»
La casa payral..	»	3	»
Un manresá del any vuit.	»	3	»
Lo punyal d'or.	»	3	»
Otger	»	3	»
La creü roja..	»	3	»
Pero.	Comedia.	1	»
Aucells d'América.	»	1	»
La perla de Badalóna.	»	1	»
Las Carolinas	»	1	»
Del Cielo ó La Tornada de Mr. Arban.	»	1	»
Pare y Padri.	»	1	»
Remeys per fora.	»	1	»
Palos y á casa.	»	1	»
Los dos bárbers.	»	1	»
Firas y festas.	»	1	»
Catalans á Orient.	Zarzuela.	2	»
Lluch Lluch	»	2	»
Celos d'un rey	»	1	»
Historia natural.	»	1	»

CASTELLANAS

Primero yo.	Comedia.	3	»
El suicidio de un sombrero	»	1	»
Recuerdo eterno.	»	1	»